STANISLAW LEM

312

SOLARIS

COLECȚIA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

STANISLAW LEM

SOLARIS

**

GHENNADI GOR

O ÎNTÎMPLARE NEMAIPOMENITĂ

Coperta desen: VICTOR WEGEMANN
Desene interioare: AUREL BUICULESCU
Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE:

Solaris este o planetă oceanică, aflată sub influența a doi sori : unul roșu, iar altul albastru. Datorită legilor mecanicii cerești, orbita solariseană ar fi trebuit să fie instabilă, iar existența vieții pe planetă — imposibilă. Pămîntenii au constatat însă că orbita lui Solaris este stabilă, ceea ce atrăgea concluzia că o forță inteligentă determinase această încălcare a legilor astrofizicii. Decenii de-a rîndul, solaristicienii tereștri au încercat să intre în contact cu presupusul „ocean gînditor". Toate strădaniile fiind zadarnice, explorarea lui Solaris și-a diminuat intensitatea, deasupra lui nemaiexistînd decît o stație cu trei cercetători : Gibarian, conducătorul ei, ciberneticianul Snaut și fizicianul Sartorius.

Pe stația Solaris este trimis și psihologul Kris Kelvin. De la început, el își dă seama că se petrec evenimente stranii, de neînțeles, înspăimîntătoare. Gibarian murise (după toate aparențele, era vorba de o sinucidere), Sartorius se baricadase în cabina lui, iar Snaut părea îngrozit și nu voia sau nu se arăta dispus să clarifice lucrurile.

În curînd, Kelvin observă că sînt vizitați de o făptură bizară : o negresă umblă fantomatic prin stație.

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și tehnica
Anul XIII — 15 noiembrie 1967

STANISLAW LEM

SOLARIS

(Urmare din numărul trecut)

SARTORIUS

Coridorul era pustiu. Ducea mai întîi drept, apoi cotea la dreapta. Nu mai vizitasem niciodată stația, dar locuisem timp de șase săptămîni, în cadrul antrenamentului necesar, în copia ei fidelă, aflată la institut, pe Pămînt. Știam încotro duc scările cu trepte de aluminiu. Biblioteca era adîncită în întuneric. Am găsit pe pipăite comutatorul! Am scos din fișier cotele primului volum al anuarului solaristic și al anexei. După apăsarea unei clape, s-a aprins o lumină roșie. Am verificat în dispozitivul de înregistrare: cartea se afla la Gibarian, la fel ca și cealaltă, „Micul Apocrif". Am stins lumina și am revenit jos. Mi-era teamă să intru în cabina lui, deși auzisem pașii cunoscuți cum se îndepărtează... Se putea însă întoarce. Un timp am rămas în fața ușii, pînă cînd, strîngînd din dinți, am reușit să-mi stăpînesc teama și am intrat.

Camera luminată era goală. M-am apucat să caut printre cărțile întinse pe dușumeaua din fața ferestrei; la un moment dat m-am apropiat de dulap și l-am închis. Îmi făcea rău vederea spațiului gol căscat între scafandre. Anexa nu se afla sub fereastră. Am luat metodic un volum după altul pînă cînd, în ultima grămadă de cărți așezate între pat și dulap, am descoperit tomul căutat.

Speram că voi da în el peste vreo indicație și, într-adevăr, la indicele de nume era pus un semn; cu un creion roșu fusese încercuit un nume care nu-mi spunea nimic: André Berton. Apărea în două pagini diferite. Prima mențiune mă informa că Berton fusese pilot de rezervă pe nava lui Shannahan. Următoarea notă privitoare la el se găsea la peste o sută de pagini mai departe. Imediat după descindere, expediția se comportase cu o precauție deosebită, dar cînd, după 16 zile, s-a dovedit că oceanul plasmatic

nu numai că nu manifestă nici un fel de semne de agresivitate, ci, dimpotrivă, se retrage în fața fiecărui obiect apropiat de suprafața lui, evitînd, pe cît putea, un contact nemijlocit cu aparatura sau oamenii, Shannahan și locțiitorul său, Timolis, au anulat o serie de prevederi ale măsurilor de securitate, întrucît îngreunau și întîrziau desfășurarea lucrărilor.

Expediția a fost împărțită în mici grupuri de două și de trei persoane, care făceau uneori zboruri de cîteva sute de mile deasupra oceanului ; emițătoarele folosite pînă atunci ca mijloc de izolare a terenului de lucru au fost aduse la Bază. Primele patru zile ale acestei modificări în metoda de efectuare a cercetărilor au trecut fără nici un fel de accidente, dacă nu ținem seama de defecțiunile ivite din cînd în cînd la aparatele de oxigen ale scafandrelor ; supapele s-au dovedit a fi sensibile la acțiunea corosivă a atmosferei otrăvitoare, din care cauză a fost necesară înlocuirea lor aproape zilnică.

În ziua a cincea (a 21-a, numărînd de la momentul descinderii), doi cercetători, Carucci și Fechner (primul era radiobiolog, iar al doilea fizician), au efectuat un zbor de explorare deasupra oceanului, într-un mic aeromobil de două persoane. (Acesta nu era un vehicul zburător, ci unul bazat pe principiul pernei de aer comprimat).

Cînd nici după șase ore n-au revenit, Timolis, care conducea Baza, în lipsa lui Shannahan, a ordonat starea de alarmă și i-a trimis pe toți oamenii disponibili în căutarea dispăruților.

Printr-o împrejurare fatală, tocmai în acea zi legătura radio s-a întrerupt la vreo oră de la plecarea grupelor de salvare ; cauza era o mare pată (apărută pe soarele roșu), ce emitea o intensă radiație corpusculară în straturile înalte ale atmosferei. Funcționau doar aparatele cu unde ultrascurte care permit comunicarea la distanțe ce nu depășesc circa 20 de mile. În plus, înainte de crepuscul, ceața s-a îndesit, iar cercetările au trebuit să fie întrerupte.

Cînd grupurile de salvare se întorceau la Bază, unul dintre ele a descoperit aeromobilul la o distanță de numai 80 de mile de țărm. Motorul funcționa, și aparatul se înălța deasupra valurilor. În cabina străvezie se afla doar un singur om, în stare de semicunoștință. Era Carucci.

Aeromobilul a fost readus la Bază, iar lui Carucci i s-a acordat asistență medicală ; își revenise încă în aceeași seară. Despre soarta lui Fechner n-a putut spune nimic. Își amintea doar că în timp ce intenționa să se întoarcă a început să simtă o greutate la respirație. Supapa aparatului său de respirat se bloca din cînd în cînd, și la fiecare inspirație pătrundea înăuntrul scafandrului o mică doză de gaze otrăvitoare.

Încercînd să repare aparatul colegului său, Fechner a trebuit să-și desprindă curelele de siguranță și să se scoale ; acesta fusese ultimul fapt de care își mai amintea Carucci. Desfășurarea probabilă a evenimentelor era — după aprecierea specialiștilor — următoarea : reparînd aparatul lui Carucci, Fechner a deschis chepengul cabinei, deoarece sub cupola joasă nu se putea mișca în voie — presupunere plauzibilă, cabina aeromotoarelor nefiind ermetizată, ci doar un mijloc de protecție împotriva precipitațiilor atmosferice și vîntului. Pesemne că în timpul manipulațiilor

aparatul de oxigen al lui Fechner s-a defectat ; ameţit, fizicianul a ieşit prin chepengul cabinei pe fuzelajul vehiculului şi a căzut în ocean.

Aceasta era istoria primei victime a oceanului. Zadarnice au fost toate căutările, deşi, datorită scafandrului, cadavrul ar fi trebuit să plutească. De altfel poate că într-adevăr plutea, dar străbaterea şi cercetarea a mii de mile pătrate, acoperite aproape continuu de ceaţă, depăşeau posibilitatea expediţiei.

După căderea amurgului (mă întorc la evenimentele anterioare), s-au înapoiat toate aparatele de salvare, cu excepţia unui mare elicopter de transport, cu care plecase Berton ; acesta a reapărut deasupra Bazei aproape după o oră de la căderea întunericului, cînd toţi erau serios îngrijoraţi de soarta lui. Se afla într-o stare de şoc nervos. A reuşit cu propriile-i forţe să iasă din aparat, dar de îndată ce a atins solul a luat-o la goană, strigînd şi plîngînd ; pentru un bărbat care avea în urma lui 17 ani de navigaţie cosmică şi adesea în condiţii dintre cele mai grele, comportarea era surprinzătoare.

Medicii bănuiau că pilotul suferise o intoxicaţie. După două zile, Berton redobîndise un echilibru aparent ; totuşi refuza să părăsească, fie chiar pentru o clipă, bordul navei principale ; nu voia nici măcar să se apropie de hubloul prin care se vedea o priveliştea a oceanului. Declara că doreşte să prezinte un raport asupra zborului său. Insista, afirmînd că este o chestiune de extremă însemnătate. Raportul acela, examinat de Consiliul expediţiei, a fost considerat drept produsul patologic al minţii unui intoxicat cu gazele atmosferei solarisiene şi ca atare a fost anexat nu la istoria expediţiei, ci la istoria bolii lui Berton. Şi cu aceasta se termina relatarea acelor întîmplări.

Atît spunea anexa. Mi-am dat seama că esenţa chestiunii trebuia, evident, căutată în însuşi raportul lui Berton ; ce anume i-a provocat încercatului pilot un şoc nervos ? M-am apucat din nou să răscolesc printre cărţi, dar n-am reuşit să dau peste „Micul Apocrif". Eram din ce în ce mai obosit. Am amînat deci viitoarele căutări pentru mîine şi am părăsit cabina. Pe cînd treceam pe lîngă scara de aluminiu, am remarcat pe trepte petele de lumină ce veneau de sus. Prin urmare Sartorius mai lucra şi la ora aceasta ! M-am gîndit că ar trebui să-l văd.

Sus era întrucîtva mai cald. În coridorul larg, dar scund, se simţea o adiere slabă. Fîşiile de hîrtie foşneau continuu în dreptul gurilor de ventilaţie. Uşa laboratorului central era făcută dintr-o placă groasă de sticlă zgrunţuroasă, încadrată într-o ramă metalică. Pe dinăuntru sticla era acoperită cu ceva de culoare închisă, lumina străbătea doar prin ferestruicile înguste, aşezate sub tavan. Am apăsat clanţa, dar, după cum era de prevăzut, uşa n-a cedat. Înăuntru domnea tăcerea şi din cînd în cînd putea fi auzit un sîsîit slab, ca acela emis de un arzător cu gaz. Am bătut — nici un răspuns.

— Sartorius ! am spus. Doctor Sartorius ! Sînt eu, Kelvin, noul venit. Trebuie să te văd, te rog, fii bun şi deschide !

Un foşnet slab, ca şi cum cineva ar fi păşit pe o hîrtie mototolită şi din nou s-a lăsat liniştea.

— Sînt eu, Kelvin! Doar ai auzit de mine! Am sosit de pe „Prometeu" în urmă cu cîteva ore, am adăugat, apropiind gura de locul în care cadrul ușii se întîlnea cu rama metalică. Doctore Sartorius! Aici nu e nimeni... sînt doar eu! Deschide, te rog!

Tăcere. Apoi din nou un foșnet ușor. Cîteva izbituri foarte deslușite de parcă niște instrumente metalice ar fi fost așezate pe o tavă de metal. Și deodată am înmărmurit: răsunau pași mărunți, ca ai unui copil care aleargă — tropotul des și grăbit al unor piciorușe. Poate... poate... cineva imita abil acești pași, bătînd cu degetele darabana pe o cutie goală, cu bună rezonanță.

— Doctore Sartorius!!! am strigat. Deschizi sau nu?!

Nici un răspuns, și din nou acel tropot de copil și totodată cîțiva pași mari și repezi, foarte greu de distins, ca și cum omul ar fi călcat în vîrful picioarelor. Dar dacă mergea, cum putea să imite în același timp umbletul copilului? Dar ce mă privește! m-am gîndit și, fără să-mi stăpînesc indignarea, care începuse să mă cuprindă, am țipat:

— Doctore Sartorius!!! n-am zburat timp de 16 luni ca să mă sperie comediile voastre!!! Număr pînă la zece, apoi voi forța ușa!!!

Mă îndoiam de reușita acestei încercări.

Reculul pistolului cu gaze nu era prea puternic, dar eram hotărît să-mi îndeplinesc într-un fel sau altul amenințarea, indiferent dacă trebuia să plec în căutarea unor materiale explozive, care cu siguranță nu lipseau din magazie. Mi-am spus că n-am voie să mă supun, că nu pot juca la nesfîrșit cu aceste cărți dementiale, pe care mi le tot vîră în mîini circumstanțele.

S-a auzit un hîrșîit ca și cum ceva ar fi fost împins; înăuntru o draperie a lunecat lateral cu vreo jumătate de metru. O umbră zveltă a căzut peste placa mată, ca brumată de chiciură, a ușii, și un glas strident, cam răgușit mi-a strigat:

— Voi deschide, dar trebuie să-mi promiți că nu vei intra.

— Atunci pentru ce mai deschizi?! am răcnit.

— Voi ieși eu.

— Bine. Îți promit.

Cheia răsucită în broască a scrîșnit ușor, apoi o siluetă neagră, acoperind jumătate de ușă, a tras prudent în urma sa draperia. Acolo se întîmplau lucruri din cale afară de ciudate. Auzeam fîșîitul unei măsuțe împinse pe dușumea și în sfîrșit placa translucidă s-a dat în lături atît încît să-i îngăduie lui Sartorius să se strecoare pe coridor. Stătea înaintea mea, acoperind cu trupu-i ușa. Era slab, foarte înalt, iar sub tricoul crem trupul său părea alcătuit doar din oase. La gît avea o eșarfă neagră; pe umeri — un halat de laborator, ars de reactivi. Capul foarte îngust și-l ținea într-o parte. Aproape o jumătate din figură îi era acoperită de ochelari negri, foarte bombați, care m-au împiedicat să-i văd ochii. Maxilarul îi era lung, gura — învinețită și uriașă, parcă degerată, la fel și urechile, tot vinete. Era nebărbierit. Mai jos de coate îi atîrnau, agățate de niște benzi, mînușile de radioprotecție, din cauciuc roșu. Am stat așa, un moment, privind unul la altul cu o aversiune evidentă. Resturile firelor de păr (părea că se tundea singur cu mașina) erau de culoarea plumbului, barba, albită cu totul. Cu fața bronzată, ca Snaut, Sartorius avea

fruntea doar pe jumătate pîrlită. Părea că poartă la soare întotdeauna o calotă.

— Ascult, a rostit în fine. Aveam impresia că nu-l interesa atît ceea ce am să-i spun, cît să tragă încordat cu urechea în direcția spațiului din spatele său, lipindu-se mereu de placa de sticlă. Vreme de o clipă n-am știut cum să-i vorbesc, așa încît să nu spun o prostie.

— Mă numesc Kelvin... am început. Trebuie să fi auzit de mine. Sînt, adică... am fost colaboratorul lui Gibarian...

Fața-i slabă, brăzdată toată de linii verticale — așa va fi arătat Don Quichote —, era lipsită de expresie. Ochelarii lui mari, negri, ațintiți asupra mea, mă inhibau.

— Am aflat că Gibarian... nu mai trăiește.

Am amuțit.

— Da. Ascult...

Cuvintele aveau un accent de nerăbdare.

— S-a sinucis ?... Cine i-a găsit trupul ? Dumneata sau Snaut ?

— De ce mi te adresezi mie în această chestiune ? Doctorul Snaut nu ți-a spus...? .

— Aș vrea să aud ce ai de spus dumneata în această privință...
— Ești psiholog, doctore Kelvin?
— Da. Dar de ce?
— Om de știință?
— Să zicem. Dar ce legătură are...?
— Credeam că ești funcționar al secției de criminalistică sau polițist. Acum este ora două și patruzeci, iar dumneata, în loc să te integrezi, după cum ar fi fost de înțeles, ritmului de lucrări desfășurate în stație, nu numai că încerci brutal să pătrunzi în laborator, dar mă și interoghezi de parcă aș fi suspectat.

M-am stăpînit, dar cu un asemenea efort încît fruntea mi s-a brobonit de sudoare.

— Ești suspectat, Sartorius! am rostit cu o voce înăbușită. Voiam să-l lovesc cu orice preț, de aceea am adăugat vehement: Și o știi prea bine!

— Dacă nu-ți retragi cuvintele, Kelvin, și nu-mi ceri scuze, te voi reclama în raportul radio!

— Pentru ce trebuie să-mi cer scuze? Pentru faptul că în loc să mă primești, în loc să-mi explici sincer ce se-ntîmplă aici, dumneata te închizi și te baricadezi în laborator?! Ți-ai pierdut mințile?! În fond ce ești? Un savant sau un laș netrebnic?! Spune! Îmi poți răspunde?!

Eu însumi nu mai știu ce strigam, dar el nici n-a clintit. Peste pielea-i palidă, cu porii dilatați, se prelingeau picături mari de sudoare. Deodată mi-am dat seama: nici nu m-asculta! Stătea cu mîinile la spate și cu toată forța încerca să rețină închisă ușa care tresălta ușor, ca și cînd cineva ar fi împins-o de cealaltă parte.

— Te rog... pleacă... a gemut cu un glas bizar și pițigăiat. Pentru Dumnezeu... pleacă! Pleacă! Coboară, te rog... voi veni, voi face tot ce vei vrea, dar acum, te rog, să pleci!!!

În acest glas era atîta zbucium, încît cu totul înmărmurit, am întins reflex mîna, vrînd să-l ajut să țină ușa, fiindcă era vădit că ea îl preocupa. În acea clipă însă a scos un țipăt îngrozitor, de parcă m-aș fi aruncat asupra lui cu un cuțit. A început să se retragă, strigînd cu vocea lui falsă: „Pleacă! pleacă!" și apoi: „Mă întorc! mă întorc! mă întorc!! Nu! Nu!!!"

A deschis puțin ușa și a sărit înăuntru. Mi se părea că la înălțimea pieptului său a trecut ceva auriu, ca un disc lucitor, iar laboratorul zumzăia acum surd, draperia s-a tras la o parte, o umbră mare și înaltă a trecut prin dreptul geamului mat, draperia a revenit la locul ei și nimic n-a mai putut fi văzut. Ce se petrecea acolo?! S-a auzit fuga unor pași, goana nebunească s-a întrerupt cu o izbitură puternică, cu zvon de sticlă și, deodată, a răsunat rîsul unui copil...

Picioarele îmi tremurau; priveam îngrozit în toate părțile. S-a lăsat liniștea. M-am așezat pe parapetul scund de plastic, ce se întindea de-a lungul ferestrei. Am stat așa vreun sfert de oră, nu știu de ce, așteptînd ceva sau poate, ajuns la limita extenuării, nu-mi mai venea nici măcar să mă scol. Capul îmi crăpa de durere. De undeva, de deasupra, a venit un scrîșnet prelung și în același timp lumina s-a intensificat. De la locul meu vedeam doar o parte a coridorului circular ce mărginea laboratorul aflat în vîrful stației, chiar sub scutul ultimei chiurase. De aceea pereții

lui erau în exterior concavi și oblici, cu ferestre ogivale amplasate la distanțe de cîtiva metri; jaluzelele ce le protejau din afară tocmai se ridicau: ziua soarelui albastru se apropia de sfîrșit. Prin geamurile groase a invadat o strălucire orbitoare. Fiecare bară de nichel, fiecare clanță s-a aprins ca un mic soare. Ușa laboratorului — o mare placă din sticlă zgrunțuroasă — s-a închis aidoma gurii unui cuptor. Îmi priveam mîinile ce-și pierduseră culoarea în aceeași lumină infernală. În dreapta țineam pistolul cu gaz. Nici nu-mi dădusem seama cînd l-am scos din teacă. L-am pus la loc. Am priceput că nici chiar pistolul atomic nu-mi era de nici un folos Ce aș fi putut face cu el? Să sparg ușa? Să pătrund în laborator?

M-am sculat. De la discul asemănător unei explozii cu hidrogen ce se lăsa în ocean, un fascicul orizontal de raze aproape tangibile a ajuns pînă la obrazul meu (tocmai coboram treptele), dîndu-mi senzația unei peceți incandescente.

La jumătatea scării, răzgîndindu-mă, am revenit sus. Am străbătut coridorul și după vreo sută de pași m-am pomenit de cealaltă parte a laboratorului, în fața unei uși de sticlă întru totul asemănătoare celeilalte. N-am încercat s-o deschid; bănuiam că este încuiată.

Căutam în peretele de plastic vreo ferestruică, fie numai un vizor; gîndul de a-l spiona pe Sartorius nu mi se părea de loc nedemn. Voiam să sfîrșesc cu presupunerile și să aflu adevărul, deși nu-mi imaginam dacă-l voi putea înțelege.

Mi-a venit în gînd ideea că lumina pătrunde în sălile de laborator prin ferestrele din tavan, adică din chiurasa exterioară și, dacă m-aș fi cățărat pe din afară, poate că aș fi putut privi prin ele înăuntru. În acest scop trebuia să cobor ca să-mi iau scafandrul și aparatul de oxigen. M-am oprit înaintea scărilor, întrebîndu-mă dacă merită. Era mai mult decît probabil ca sticla ferestrelor de sus să fie mată, dar n-aveam altă soluție. Am coborît la nivelul mijlociu. Trebuia să trec pe lîngă sala de radio. Ușa era larg deschisă. Snaut ședea în fotoliu, ca în momentul despărțirii noastre. Auzindu-mi pașii, a tresărit și și-a deschis ochii.

— Alo, Kelvin! m-a chemat cu glas răgușit. Nu i-am răspuns. Ei, ai aflat ceva?

— Da. Nu este singur, am răspuns tărăgănînd vorbele.

Gura i s-a crispat.

— Ia te uită! Asta înseamnă ceva. Și zi, are oaspeți?

— Nu-nțeleg de ce nu vrea să-mi spună nimic, am continuat indispus. Rămînînd aici tot am să aflu mai devreme sau mai tîrziu. Prin urmare ce rost au aceste secrete?

— Vei înțelege în momentul în care vei primi oaspeți și tu, mi-a replicat. Părea că așteaptă ceva și că nu prea are chef de vorbit. Unde te duci? a adăugat cînd m-am întors de plecare. Nu i-am mai răspuns.

Pe platforma aeroportului stătea așa cum o lăsasem capsula mea, purtînd urmele trecerii prin atmosferă. M-am apropiat de stelajele cu scafandre, dar brusc mi-a trecut dispoziția de a întreprinde o escapadă pe chiurasa exterioară. Am făcut o întoarcere pe loc și am coborît scara în spirală spre magazii. Culoarul îngust era plin de butelii și de lăzi așezate una peste alta. Pereții erau

aici din metal gol, ce lucea albăstrui în lumină. Cîteva zeci de pași încă și sub tavan au apărut conductele aparaturii de răcire prinse de chiciură. Am pornit pe urmele lor ; după un timp pătrundeau printr-un inel gros de plastic într-o încăpere închisă ermetic. Cînd am împins ușa grea, groasă cît două palme și încadrată de un chenar de gumă, m-a pătruns pînă la oase frigul. M-am zgribulit. Din păienjenișul de conducte acoperite de zăpadă atîrnau țurțuri de gheață. Și aici se aflau lăzi, conteinere, rafturi pline de cutii de conserve, toate sub un strat subțire de zăpadă. Tavanul semicilindric cobora spre peretele opus ; acolo am văzut strălucind de jocul acelor de gheață o draperie groasă. Am dat-o deoparte. Pe un pat de țevi de aluminiu zăcea o siluetă șuie învelită în ceva cenușiu. Am ridicat capătul acelei pînze și am distins fața prelungă a lui Gibarian. Părul negru, cu o șuviță deasupra frunții se lipise de țeastă. Mărul lui Adam i se ridicase parcă frîngîndu-i gîtul. Ochii uscați priveau drept în tavan, iar în colțul pleoapei se formase un strop mat de gheață. Gerul mă pătrunsese atît de tare, încît cu greu îmi rețineam clănțănitul dinților. Mi-am apropiat mîna de obrazul lui Gibarian. Mi s-a părut că am atins o bucată de lemn înghețat. Din cauza bărbii care crescuse, pielea era aspră și punctată în negru. O expresie de răbdare nețărmurită și batjocoritoare îi înghețase pe buze. Lăsînd să cadă capătul lințoliului, am observat ieșind de sub faldurile lui în partea cealaltă a cadavrului un fel de mărgele lunguiețe sau boabe de fasole. Deodată am încremenit : erau degetele unor tălpi goale văzute în racourci ; buricele lor ovale erau ușor răschirate. La capătul giulgiului se afla negresa.

Era culcată cu fața-n jos, ca prăbușită într-un somn adînc. Trăgeam centimetru după centimetru pînza groasă. Capul cu mici cîrlionți vineții era aplecat în plica umărului ei masiv și negru. Pielea lucioasă a spinării era bombată de mușchii coloanei vertebrale. Uriașul trup nu era animat de nici o mișcare. Privindu-i din nou picioarele goale, m-a izbit un amănunt ciudat : tălpile nu erau cîtuși de puțin aplatisate de greutatea pe care trebuiau s-o susțină, nu erau nici măcar îngroșate de mersul desculț. Le acoperea o pieliță la fel de subțire ca aceea a spinării sau a palmelor.

Am întins mîna spre a-mi verifica impresia, dar de astă dată mi-a venit mult mai greu decît atunci cînd am atins mortul. Deodată am observat ceva neverosimil : deși supus unei temperaturi de minus 20°, trupul negresei trăia, chiar se mișca. Și-a tras piciorul cum ar fi făcut-o un cîine adormit pe care l-ai fi apucat de labă.

Va îngheța aici, mi-a trecut prin minte. Dar corpul femeii era liniștit și nici prea rece ; îmi stăruia în vîrful degetelor senzația atingerii moi. M-am întors cu spatele la draperie, am coborît-o și m-am înapoiat pe coridor. Mi se părea că acolo era o căldură nemaipomenită. Scările m-au dus în vecinătatea aeroportului. M-am așezat pe o parașută inelară strînsă rulou și mi-am luat capul în mîini. Mă simțeam ca bătut. Nu pricepeam ce se întîmplă cu mine. Eram de-a dreptul distrus, gîndurile mi se prăvăleau într-o prăpastie amenințătoare : pierderea cunoștinței, pieirea mi se păreau un dar de nespus, un țel intangibil.

N-aveam de ce să mă mai duc la Snaut sau la Sartorius... Nu-mi imaginam că cineva a mai trăit vreodată atîtea grozăvii cîte mă încercaseră pe mine pînă atunci. Singura soluţie salvatoare, echivalentă unei evadări, era diagnosticul de nebunie. Da, trebuie să-mi fi ieşit din minţi şi încă imediat după descindere. Iată cum acţionase oceanul asupra creierului meu: treceam dintr-o halucinaţie în alta. De vreme ce însă lucrurile stau aşa, nu mai trebuia să-mi irosesc forţele zbătîndu-mă inutil să rezolv probleme inexistente în realitate, ci să caut asistenţă medicală, să chem prin mijlocirea radioului nava „Prometeu", să lansez semnale SOS.

Atunci s-a întîmplat ceva cu totul surprinzător: gîndul că mi-am pierdut minţile m-a liniştit.

Înţelegeam prea bine cuvintele lui Snaut, dacă presupunem că exista un Snaut şi că discutasem vreodată cu el, întrucît halucinaţiile puteau să fi început cu mult mai devreme. Cine ştie dacă, aflat încă la bordul lui „Prometeu", nu eram atins de accesul acut al unei boli mintale, iar tot ce trăisem nu era decît produsul creierului meu dezechilibrat? Dacă eram totuşi bolnav, puteam să mă însănătoşesc; această credinţă îmi dădea măcar speranţa izbăvirii de toate încercările de pînă acum, izbăvire pe care nu izbuteam în nici un fel s-o întrezăresc în noianul de coşmaruri trăite doar în cîteva ore pe Solaris.

În primul rînd, deci, trebuia să efectuez o experienţă logică asupra mea însumi — un **experimentum crucis**, care ar fi dovedit dacă într-adevăr mi-am pierdut minţile, şi ca atare sînt victima fantasmagoriilor propriei mele imaginaţii, sau dacă, oricît de absurd şi de neverosimil ar părea, trăirile mele au fost reale.

Gîndeam aşa, privind la pilonul de metal care susţinea construcţia portantă a aeroportului; era un stîlp reliefat pe fondul peretelui şi acoperit cu plăci de tablă concave, vopsite în verde; pe alocuri, la un metru înălţime, lacul se cojise, ros probabil de cărucioarele purtătoare de rachete ce treceau pe acolo. Am pipăit oţelul, l-am încălzit timp de o clipă în palmă. Am ciocănit în marginea cilindrică a învelişului; oare halucinaţiile pot atinge un asemenea grad de realitate? Pot, mi-am dat singur răspunsul; în fond, era domeniul meu de cercetare.

Dar imaginarea acelei probe cruciale era posibilă? La început mi se părea că nu, deoarece creierul meu bolnav (dacă într-adevăr este bolnav) va produce orice iluzii pe care i le voi cere. Dar nu numai în cazuri de boală, ci chiar şi în somnul cel mai normal ni se întîmplă să discutăm cu persoane pe care nu le cunoaştem în stare de veghe; să le punem întrebări şi să le auzim răspunsul; deşi acei interlocutori nu sînt decît plăsmuiri ale psihicului nostru, entităţi în mod temporar pseudoindependente, nu ştim totuşi ce cuvinte vor rosti pînă nu ni se adresează (în vis). De fapt însă acele cuvinte sînt produse de subconştientul nostru şi prin urmare ar trebui să le cunoaştem încă în clipa în care le-am scornit noi înşine pentru a le pune în gura iluzoriului personaj. Indiferent de ce aş plăsmui şi aş realiza, mi-aş putea oricînd spune că am procedat conform legilor care dirijează fenomenele onirice. Atît Snaut cît şi Sartorius puteau să nu existe de loc în realitate, aşa că orice întrebare pusă lor era inutilă.

Ce-ar fi, mi-am spus, să iau vreun drog ce acţionează puternic, cum e peyotlul, sau vreun alt preparat care creează halucinaţii şi viziuni colorate. Apariţia acestora ar fi probat că ceea ce mi-am autoadministrat există aievea. Dar nici aceasta — îmi continuam eu gîndul — n-ar fi însemnat doritul experiment crucial, căci ştiam în ce mod va trebui să lucreze substanţa (pe care trebuia s-o aleg) şi, prin urmare, nu era exclus ca luarea medicamentului şi efectele lui să fie deopotrivă produse de imaginaţia mea.

Mi se părea că nu mai reuşeam să ies din cercul vicios al nebuniei mele — doar nu poţi gîndi decît cu creierul, nu te poţi situa în afara propriei tale persoane ca să-ţi verifici caracterul normal al proceselor desfăşurate în organism —, cînd m-a străfulgerat o idee pe cît de simplă pe atît de adevărată.

M-am ridicat precipitat de pe ruloul paraşutei şi am fugit drept la cabina postului de radio. Era pustie. Am privit în treacăt ceasul electric de pe perete ; se apropia ora 4 dimineaţa, a dimineţii convenţionale de pe staţie. Afară domneau zorile roşii. Am pus în funcţiune aparatura de radio pentru comunicaţii la distanţe mari şi, aşteptînd să treacă momentul inerţial, am mai parcurs o dată diferitele etape ale experimentului.

Nu-mi aduceam aminte care era semnalul de apel al staţiei automate, a satelitului ce se rotea în jurul lui Solaris, dar l-am găsit în tabelul ce atîrna deasupra pupitrului principal. Am lansat apelul în alfabetul Morse şi, după opt secunde, mi-a venit răspunsul. Sateloidul, sau mai curînd creierul său electronic, a răspuns printr-un semnal repetat ritmic.

I-am cerut atunci să indice meridianele cupolei galactice pe care, în rotirea lui circumsolariseană, le întretaie la intervale de 22 de secunde, şi aceasta cu o precizie pînă la a cincea zecimală.

Apoi m-am aşezat şi am aşteptat. Răspunsul a venit după zece minute. Am rupt banda de hîrtie cu rezultatul imprimat şi, ascunzînd-o în sertar (am avut grijă să nu-i arunc nici măcar o privire), am luat din bibliotecă mai multe hărţi mari ale cerului, tabele de logaritmi, almanahul mişcării diurne a sateloidului şi cîteva lucrări auxiliare, după care m-am apucat să caut soluţia aceleiaşi probleme. Punerea în ecuaţie mi-a cerut mai bine de o oră ; nu mai ţin minte cînd mai calculasem atît de mult, probabil doar pe vremea studiilor, la examenul de astronomie practică. Calculele le-am efectuat cu ajutorul marelui ordinator al staţiei. Raţionamentul meu se desfăşura în modul următor : din hărţile cerului trebuia să obţin cifre ce nu coincideau pe deplin cu datele furnizate de sateloid. Necoincidenţa deriva din faptul că sateloidul era supus unor foarte complicate perturbaţii provocate de forţele gravifice ale lui Solaris, de cei doi sori ce se rotesc unul în jurul celuilalt, precum şi de modificările gravitaţionale locale, determinate de ocean. După obţinerea a două şiruri de cifre — cele indicate de sateloid şi cele calculate teoretic pe baza hărţilor cereşti —, voi aduce corecţii calculelor mele. Ambele grupe de rezultate vor trebui atunci să coincidă pînă la a patra zecimală ; abaterile vor interveni doar la zecimala a cincea, fiind determinate de acţiunea incalculabilă a oceanului.

Dacă şi cifrele comunicate de sateloid erau ireale, constituind pur şi simplu produsul gîndirii mele bolnave, atunci era cu totul

exclus ca ele să coincidă cu cel de-al doilea şir de date cifrice. Creierul meu putea fi bolnav, dar în nici un fel de împrejurări nu era capabil să efectueze calculul făcut de marele ordinator al staţiei, deoarece travaliul ar fi necesitat eforturi de cîteva luni. Aşadar, coincidenţa cifrelor avea să dovedească faptul că marele calculator exista într-adevăr, iar eu m-am folosit de el realmente şi nu într-o stare halucinatorie.

Mîinile îmi tremurau cînd am scos din sertar banda teleimprimatorului şi am întins-o alături de cealaltă, mai lată, provenită din ordinator. Ambele şiruri de cifre coincideau aşa după cum prevăzusem, adică pînă la a patra zecimală; abaterile apăreau abia la a cincea.

Am ascuns toate hîrtiile în sertar. Prin urmare, calculatorul exista independent de mine; faptul implica existenţa reală a staţiei şi tot ce exista în ea.

Eram gata să închid sertarul, cînd am observat în el un dosar plin de foi acoperite de calcule fugare. L-am scos afară; dintr-o singură privire mi-am dat seama că şi altcineva întreprinsese o experienţă asemănătoare, cu deosebirea că, în locul datelor privind cupola stelară, el ceruse sateloitului să măsoare albedoul lui Solaris la intervale de 40 de secunde.

Nu eram nebun! Ultima rază de speranţă s-a stins. Am deconectat emiţătorul, am băut restul de bulion din termos şi m-am dus să mă culc.

HAREY

Efectuasem calculele mînat de o îndîrjire mută, care, doar ea, mă ţinuse pe picioare. Eram atît de buimăcit de oboseală încît, odată ajuns în cabină, nici nu mai eram în stare să-mi instalez patul; în loc să desfac chingile de sus, trăgeam de mîner pînă cînd întregul aşternut s-a rostogolit peste mine. Cînd, în sfîrşit, am coborît patul, am aruncat pe jos îmbrăcămintea de pe mine, apoi, pe jumătate adormit, am căzut pe pernă; nici n-o umflasem ca lumea. Am adormit pe nesimţite fără să mai sting lampa. Deschizînd ochii, am avut impresia că aţipisem doar de cîteva minute. Lumina avea o misterioasă tentă purpurie. Îmi era răcoare şi bine. Stăteam întins gol. Vizavi de pat, sub fereastra cu jaluzelele trase pînă la jumătate, cineva şedea pe scaun. Era Harey, într-o rochie albă de plajă, picior peste picior, desculţă, păru-i brun era dat pe spate, pînza subţire i se rotunjea în dreptul pieptului. Îşi lăsase în jos braţele bronzate pînă la coate şi mă privea nemişcată, pe sub genele-i negre. Am contemplat-o îndelung cu toată seninătatea. Primul meu gînd a fost: „Ce bine-i cînd ai astfel de vise în care ştii ce visezi". Şi totuşi doream ca ea să dispară. Am închis ochii şi am început să doresc foarte intens acest lucru, dar cînd i-am redeschis ea şedea la fel ca adineaori. Buzele şi le ţinea în felu-i obişnuit ca şi cum ar fi vrut să fluiere, dar în ochi nu i se întrezărea nici urmă de zîmbet. Mi-am adus aminte de tot ce gîndisem despre vise aseară, înainte să fi adormit. Arăta ca atunci cînd o văzusem vie pentru ultima oară. Avea 19 ani; acum ar fi trebuit să aibă 29, dar fireşte că nu se

schimbase cu nimic. Morții rămîn tineri. Mă privea cu aceiași ochi mirați. O voi lovi cu ceva, mi-a trecut prin minte, și, deși eram în vis, n-am îndrăznit să-mi duc la îndeplinire gîndul.

— Biată micuță, am spus, ai venit să mă vizitezi, nu-i așa? M-am speriat puțin, căci glasul îmi răsuna atît de real, iar întreaga încăpere și Harey, și totul din jur păreau cît se poate de aievea.

Ce vis plastic și nu numai colorat... văd aici pe dușumea o serie de lucruri pe care aseară, la culcare, nici nu le observasem. Cînd mă voi trezi, am gîndit, va trebui să verific dacă ele se află într-adevăr aici sau dacă nu sînt un produs al visului, la fel ca și Harey...

— Oare mult ai să mai rămîi așa...? am întrebat-o și am observat că vorbesc în șoaptă de parcă mi-ar fi fost teamă că m-ar auzi cineva, ca și cum cineva ar fi putut trage cu urechea la ceea ce se întîmpla în vis!

Între timp soarele s-a ridicat puțin. Da, m-am gîndit, e bine și așa. Mă culcasem în timpul zilei roșii, a urmat cea albastră, iar apoi cea de-a doua zi roșie. Întrucît însă era imposibil să fi dormit 15 ore, mă aflam pradă visului.

Liniștit, am început s-o cercetez cu atenție pe Harey. Lumina îi venea din spate; o rază strecurată printr-o crăpătură a perdelei îi aurea puful catifelat al obrazului stîng, iar genele-i aruncau pe față o umbră prelungă. Era încîntătoare. Poftim, m-am gîndit, ce scrupulos pot fi chiar și atunci cînd nu sînt treaz; urmăresc și mișcarea soarelui, și faptul că Harey are o gropiță acolo unde n-o are nimeni, mai jos de arcul buzelor mirate; doream totuși ca toate astea să ia sfîrșit. Trebuia doar să mă apuc de treabă. Și am strîns tare pleoapele, încercînd să mă trezesc, cînd deodată am auzit un fîșîit. Mi-am deschis imediat ochii. Venise pe pat, alături de mine, și mă privea cu seriozitate. I-am zîmbit și mi-a zîmbit, apoi s-a aplecat deasupra mea; primul sărut a fost ușor, de parcă eram doi copii. Am sărutat-o îndelung. Oare poți folosi astfel un vis? Dar nu-i trădam amintirea, căci pe ea o visam, chiar pe ea. Niciodată nu mi se mai întîmplase... Tot mai tăceam. Stăteam întins pe spate: cînd și-a ridicat fața, i-am putut vedea, în razele soarelui ce pătrundeau pe fereastră, urechiușele, barometru fără greș al stărilor ei sufletești; cu vîrfurile degetelor am urmărit conturul micilor urechi, ai căror lobi se înroșiseră de sărutări. Nu știu ce mi-a stîrnit deodată neliniștea; îmi spuneam într-una că e numai un vis, dar inima pornise a-mi bate cu putere.

Mi-am adunat toate forțele ca să sar din pat; eram pregătit de un eșec, deoarece în vis îmi este adesea cu neputință să-mi stăpînesc propriul trup, care pare a fi paralizat sau absent. Mai curînd socoteam că datorită acestei încercări mă voi trezi. Totuși nu m-am deșteptat, ci doar m-am pomenit cu picioarele pe dușumea. Nu e nici o ieșire, m-am gîndit, trebuie să-l deapăn pînă la capăt, dar buna dispoziție îmi pierise fără urmă. Mi se făcuse teamă.

— Ce vrei? am întrebat. Glasul îmi era gîtuit și a trebuit să mi-l dreg.

Am căutat, din obișnuință, cu tălpile desculțe pantofii și, înainte de a-mi aduce aminte că n-am pantofi, m-am lovit atît de rău la

deget încît am sărit de durere. Ei, acum se va sfîrşi! mi-am spus cu satisfacţie.

Dar nimic nu s-a întîmplat nici acum. Cînd m-am reaşezat pe pat, Harey s-a dat puţin la o parte, proptindu-se cu spatele de speteaza patului. Rochia îi palpita imperceptibil deasupra sînului stîng, în ritmul inimii bătînde. Mă privea cu un interes calm. Cel mai bine ar fi să fac un duş, mi-am spus, dar mi-am dat imediat seama că un duş pe care-l visezi nu te poate trezi.

— De unde ai venit aici? am întrebat-o.

Mi-a luat mîna şi a început să mi-o salte cu un gest vechi şi familiar, prinzîndu-mi în palma ei buricele degetelor.

— Nu ştiu, mi-a răspuns, dar am greşit cu ceva?

Pînă şi glasul îi era acelaşi, adînc şi puţin nehotărît. Întotdeauna vorbea fără să acorde o atenţie deosebită cuvintelor rostite, de parcă ar fi fost preocupată de altceva; adeseori făcea impresia unei fiinţe lipsite de gînduri sau de pudoare, fiindcă pe toate le primea cu o senină mirare abia exteriorizată în privire.

— Oare... te-a văzut cineva?

— Nu ştiu. Am venit ca de obicei. Dar are vreo importanţă, Kris?

Continua să se joace cu mîna mea, dar faţa ei nu mai participa la acest joc. Se încruntase.

— Harey...?

— Ce-i, dragă?

— De unde ştiai unde mă aflu?

A rămas pe gînduri. Şi-a dezvelit dinţii albi într-un zîmbet. Avea buzele atît de intens de roşii încît atunci cînd mînca vişine culoarea lor n-o trăda.

— Habar n-am. E ridicol, nu-i aşa? Cînd am intrat dormeai, dar nu te-am trezit, nu voiam să te trezesc, fiindcă eşti un răutăcios. Răutăcios şi plicticos..., şi în ritmul acestor cuvinte îmi sălta cu şi mai multă putere palma.

— Ai fost jos?

— Am fost. Am fugit de acolo... era frig.

Mi-a dat drumul mîinii. Culcîndu-se într-o rînă, şi-a zvîrlit pe spate capul, aşa încît părul să-i cadă într-o parte, şi m-a privit schiţînd acea jumătate de zîmbet care abia cînd am îndrăgit-o a încetat să mă mai irite.

— Dar... Harey... dar..., am bîiguit.

M-am aplecat asupra ei, suflecîndu-i mîneca scurtă a rochiei. Puţin mai sus de floarea tăiată de vaccin am distins urma roşiatică a unei înţepături. Deşi o prevăzusem (fiindcă, în mod cu totul reflex, continuam să caut urme de logică în imposibil), mi s-a făcut rău. Am atins cu degetul semnul lăsat de acul unei seringi, semn pe care l-am visat apoi ani de-a rîndul; mă trezeam în gemete mai totdeauna în aceeaşi atitudine, încovrigat, aşa cum o găsisem atunci cu trupul nu departe de răceala morţii, fiindcă în visele mele încercam să repet ceea ce făcuse ea, ca şi cum aş fi vrut astfel să cer iertare amintirii ei sau s-o însoţesc în acele ultime minute, cînd, simţind acţiunea injecţiei, trebuie să-i fi apărut frica. Îi era frică de o simplă zgîrietură, niciodată nu putea să îndure durerea sau să vadă sînge şi iată că pe neaşteptate a săvîrşit acel lucru atît de îngrozitor, lăsîndu-mi cinci cuvinte pe o

hîrtie adresată mie. Întotdeauna purtam cu mine acele rînduri. Hîrtia era roasă, ruptă în dreptul îndoiturilor, dar n-aveam curajul să mă despart de ea. De mii de ori m-am reîntors la clipa în care le scrisese și la tot ce va fi simțit atunci. Voiam să mă mîngîi cu gîndul că o făcuse pur și simplu ca să mă sperie, doar că, fără voia ei, doza s-a dovedit a fi prea mare. Cu toții încercau să mă convingă de faptul că lucrurile stăteau așa sau că trebuie să fi fost o hotărîre de moment, determinată de o bruscă depresiune. Ei însă nu știau ce-i spusesem cu cinci zile în urmă, cînd, spre a o lovi cît mai tare, mi-am luat tot ce aveam la ea, iar dînsa, în timp ce-mi strîngeam lucrurile, m-a întrebat cu o suspectă fervoare: „Știi ce-nseamnă asta...?", iar eu m-am prefăcut că nu pricep, deși pricepeam perfect, dar o socoteam un om laș, ba chiar i-o spusesem, iar acum stătea întinsă de-a curmezișul patului și mă privea de parcă n-ar fi știut că eu o ucisesem.

— Altceva nu știi să spui? m-a întrebat. Camera era inundată de lumina roșie a soarelui, iar părul ei devenise o văpaie. Și-a privit brațul intrigată de faptul că i-l contemplasem atît de mult, iar cînd mi-am lăsat mîna să cadă și-a sprijinit de ea obrazul rece și neted.

— Harey, am strigat răgușit. Nu-i cu putință....

— Încetează!

Stătea cu ochii închiși; le vedeam tremurul sub pleoapele strînse; genele negre atingeau obrajii.

— Unde sîntem, Harey?

— La noi.

— Dar unde-i asta?

Și-a deschis pentru o clipă un ochi și îndată l-a reînchis. Genele au început să-mi gîdile palma.

— Kris!

— Ce-i?

— Mă simt bine.

Adăstam neclintit alături de ea. Mi-am ridicat capul; în raza mea vizuală se deslușeau o parte din pat, părul ei răsfirat și genunchii mei goi, reflectați în oglinda lavaboului. Am tras cu talpa unul dintre acele obiecte deformate parcă de foc ce zăceau pe dușumea și l-am ridicat cu mîna. Avea un vîrf ascuțit. L-am aplicat pe piele, puțin mai sus de locul unde se distingea o cicatrice simetrică, semicirculară, și mi l-am înfipt în carne. O durere pătrunzătoare. Mă uitam la sîngele care curgea, care se prelingea în stropi mari de-a lungul coapsei și picura pe jos.

Totul era inutil. Gînduri de spaimă puneau tot mai mult stăpînire pe mine; nu mă mai amăgeam cu ideea că sînt pradă unui vis; de mult nu mai credeam în el, acum îmi spuneam doar că trebuie să mă apăr. I-am privit spatele gol, ale cărui linii dispăreau sub țesătura albă, spre curbura șoldului. Tălpile desculțe îi atîrnau peste podea. Am întins mîna spre ele; i-am zărit talpa trandafirie și mi-am petrecut degetele de-a lungul ei; era fragedă ca la un nou-născut.

Eram încredințat că nu este Harey, dar totodată aveam aproape certitudinea că ea habar n-are de acest lucru.

Talpa desculță mi s-a mișcat în palmă; peste buzele vișinii ale lui Harey s-a înfiripat un zîmbet mut.

— Încetează..., a șoptit.

Mi-am desprins ușor mîna și m-am sculat. Eram încă gol. Îmbrăcîndu-mă în grabă, am văzut-o că se așază pe pat. Mă privea.

— Unde-ți sînt lucrurile? am întrebat-o și mi-a și părut rău.

— Lucrurile mele...?

— Ce, ai doar această rochie?

De data asta era numai un joc. Dinadins încercam să mă port dezinvolt, în mod obișnuit, ca și cum ne-am fi despărțit ieri, ca și cum nici nu ne-am fi despărțit. Harey s-a sculat și, cu o mișcare lină, dar fermă, și-a scuturat fusta ca să și-o îndrepte. Deși nu mi-a spus nimic, vedeam că întrebarea mea o intrigase. Vădit uimită, și-a rotit cercetător privirea în jurul nostru.

— Nu știu..., a rostit neajutorată. Probabil în dulap..., a adăugat și a deschis ușa acestuia.

— Nu, acolo sînt doar scafandre, am răspuns.

Lîngă lavabou am găsit aparatul electric și am început să mă bărbieresc. Voiam să nu stau cu spatele spre fată, indiferent cine era.

Se plimba prin cabină, scotocea în toate ungherele, a privit prin fereastră și, în sfîrșit, s-a apropiat de mine și mi-a spus:

— Kris, am impresia că s-a întîmplat ceva... S-a întrerupt. Așteptam cu aparatul deconectat în mînă. Parcă aș fi uitat ceva..., a continuat ea. Da, nu-mi aduc aminte de multe. Pe tine te știu... de tine îmi amintesc... și... și nimic mai mult. Ascultam toate astea încercînd să-mi domin mimica. Oare am fost... bolnavă?

— Ei... s-ar putea spune. Da, cîtăva vreme ai fost puțin bolnavă.

— Ah! Atunci desigur că din pricina asta...

Brusc s-a înseninat. Mi-e greu să exprim ce simțeam. Iat-o umblînd, așezîndu-se, tăcînd sau zîmbind; și, în mod inexplicabil, convingerea că o am în fața mea pe Harey devenea mult mai puternică decît amețitoarea neliniște care mă sugruma. Alteori, ca în aceste momente, mi se părea că în fața mea este o Harey simplificată, limitată la cîteva replici, gesturi și mișcări caracteristice. S-a apropiat de mine. Și-a lipit pieptul de al meu și m-a întrebat:

— Cum e cu noi? Bine sau rău?

— Cît se poate de bine, am răspuns.

A zîmbit ușor.

— Cînd vorbești așa este mai curînd rău.

— Da' de unde, Harey, iubito! Acum trebuie să plec, i-am spus grăbit. Mă vei aștepta, nu-i așa? Sau poate... ești flămîndă? am adăugat, căci mie însumi mi se făcuse brusc o foame teribilă.

— Flămîndă? Nu. Și-a scuturat capul, iar părul a prins să i se miște în valuri. Trebuie să te aștept? Multă vreme?

— Vreo oră..., n-am apucat bine să-i răspund, că m-a întrerupt hotărîtă:

— Merg cu tine!

Aceasta era o Harey cu totul necunoscută; cealaltă nu încerca niciodată să-și impună voința.

— Copilule, e cu neputință...

Mă privea de jos; deodată m-a prins de mînă. Am plimbat palma în sus, de-a lungul antebrațului ei; era rotund și cald.

Nu fusese de loc intenția mea, dar gestul era aproape ca o mîngîiere. Trupul meu o recunoștea, o dorea, tindea spre ea în pofida rațiunii, în pofida argumentelor și a stării de teamă. Încercînd să-mi țin cu orice preț firea, am repetat :

— Harey, e cu neputință... trebuie să rămîi aici.

— Nu.

Ce rezonanță avusese cuvîntul !

— De ce ?

— Nu... nu știu. Și-a rotit ochii în jurul cabinei și din nou și-a ridicat privirile spre mine. Nu pot..., a rostit aproape în șoaptă.

— Dar de ce !?

— Nu știu. Nu pot. Mi se pare... mi se pare... În mod evident căuta în sineși răspunsul, iar cînd l-a găsit a însemnat pentru ea ca o revelație : Mi se pare că trebuie să te văd... mereu.

Felul realist al intonației a răpit acestor cuvinte sensul unei mărturisiri sentimentale ; era cu totul altceva.

Colorată de această impresie, îmbrățișarea în care o ținusem s-a preschimbat brusc, deși în exterior totul părea normal. Continua să stea în brațele mele ; privind-o în ochi, am început să-i răsucesc mîinile la spate, iar această mișcare, inițial nu prea decisă, conducea spre un țel tot mai vădit : căutam cu privirea ceva cu care aș fi putut-o lega pe Harey.

Întoarse la spate, coatele ei s-au ciocnit ușor, dar totodată s-au încordat atît de tare încît mi-au zădărnicit tentativa de a o imobiliza. Am luptat poate timp de o secundă. Chiar și un atlet aplecat așa, pe spate, și abia atingînd cu călcîile dușumeaua n-ar fi reușit să se elibereze ; ea însă, impasibilă și zîmbind nedeslușit, s-a desprins din încătușarea mea, s-a sculat în picioare, iar brațele și le-a lăsat în jos.

Ochii ei mă cercetau : aceeași senină curiozitate ca la început, cînd mă trezisem, parcă nedîndu-și seama de gestul disperat la care, cu o clipă înainte, fusesem împins de un acces de panică. Acum stătea inertă ca într-o așteptare, iar figura îi era detașată, gravă, întrucîtva surprinsă.

Brațele mi-au căzut fără vlagă. Am lăsat-o în mijlocul camerei și m-am îndreptat spre policioara de lîngă lavabou. Mă simțeam prins într-o capcană inimaginabilă și căutam o scăpare, apelînd la mijloacele cele mai lipsite de scrupule. Dacă aș fi fost întrebat de înțelesul celor prin care am trecut, n-aș fi fost în stare să spun nimic, dar îmi dădeam seama că întîmplările de pe stație constituie un întreg deopotrivă de îngrozitor și de neînțeles. Dar nu la aceasta mă gîndeam în acel moment ; încercam mai degrabă să găsesc un vicleșug, un mod care să-mi facă posibilă fuga. Fără s-o văd, îi simțeam privirea ațintită pe mine. Deasupra policioarei se afla, zidită în perete, o mică farmacie. Cercetînd-o în grabă, am găsit tubul cu pastile somnifere și am aruncat într-un pahar patru tablete — doza maximă. Nu încercam să mă feresc de Harey. E greu de spus de ce, pur și simplu nu mă preocupa acest lucru. Am turnat în pahar apă caldă, așteptînd ca tabletele să se dizolve. M-am apropiat de Harey rămasă în mijlocul camerei.

— Ești supărat ? m-a întrebat încet.

— Nu. Bea asta.

Nu știu de ce eram convins că mă va asculta. Într-adevăr, fără să rostească vreun cuvînt, a luat din mîinile mele paharul și i-a băut dintr-o suflare conținutul. Am pus paharul gol pe măsuță și m-am așezat în colțul dintre dulap și bibliotecă. Harey s-a apropiat de mine lin și s-a întins pe dușumea lîngă fotoliu, așa cum o făcea adesea, adunîndu-și sub ea picioarele și, cu același gest familiar, și-a dat părul peste umeri. Deși nu mai credeam de loc că este ea, de fiecare dată cînd o recunoșteam în aceste gesturi mărunte mă simțeam gîtuit. Era ceva de neînțeles și înspăimîntător cu atît mai oribil cu cît trebuia să mă prefac mereu că o iau drept Harey. Ea, în schimb, se simțea Harey și ca atare nu putea fi învinuită de perfidie. Nu știu cum de am ajuns la această idee și în ce măsură ea era adevărată, dar pe atunci eram sigur de temeiul ei dacă mai putea fi ceva sigur.

Ședeam dus pe gînduri, iar fata și-a sprijinit spatele de genunchii mei, părul îmi gîdila mîna încremenită. Stăteam așa, aproape fără să suflu. De cîte ori nu mi-am privit pe furiș ceasul! Trecuse o jumătate de oră, iar narcoticul trebuia să-și fi făcut efectul. Harey a murmurat ceva.

— Ce spui? am întrebat-o, dar nu mi-a răspuns.

Consideram toate astea ca semne ale somnolenței crescînde, deși, sincer vorbind, în adîncul sufletului mă îndoiam dacă medicamentul va avea vreun efect. De ce? Nici la această întrebare nu găsesc un răspuns; îmi dădeam seama probabil că procedeul meu era mult prea simplu.

Harey și-a lăsat încet capul pe genunchii mei, părul întunecat o acoperise în întregime, respira ritmic, asemenea unui om adormit. M-am aplecat ca s-o duc spre pat. Deodată, deschizîndu-și ochii, m-a prins ușor de păr și a izbucnit într-un rîs strident.

Am înmărmurit, iar ea hohotea veselă. Mijind ochii, mă privea cu o mutrișoară în același timp naivă și șăgalnică. Înlemnisem într-o atitudine nefirească, prostit și neputincios. Harey a chicotit din nou, apoi și-a lipit obrazul de mîna mea și a tăcut.

— De ce rîzi? am întrebat-o cu un glas lipsit de timbru. Aceeași expresie de îngîndurare puțin neliniștită i-a trecut peste chip. Vedeam că încearcă să fie sinceră. Și-a lovit cu degetul năsucul și mi-a răspuns cu un oftat:

— Nici eu nu știu. În mărturisirea ei răsuna o neprefăcută uimire. Nu-i așa că mă port ca o idioată? a continuat. Nu știu... așa îmi vine... dar și tu ești caraghios: stai fudul de parcă ai fi Pelvis...

— Parcă aș fi cine? am întrebat-o, avînd impresia că auzisem prost.

— Pelvis, doar îl știi, grăsunul ăla...

Orice îndoială era exclusă. Harey n-ar fi putut să-l cunoască pe Pelvis și nici să audă despre el de la mine din simplul motiv că acest cosmonaut s-a întors din expediția lui mai bine de trei ani după moartea lui Harey. Nici eu nu l-am cunoscut pînă atunci și n-aveam deci de unde să știu că, prezidînd adunările institutului, Pelvis obișnuia să prelungească la nesfîrșit ședințele. De altfel se numea Pelle Villis, din care s-a născut acea poreclă prescurtată, de asemenea necunoscută pînă la întoarcerea lui.

Fata își sprijinea pe genunchii mei coatele și mă privea în față. Punîndu-i pe umeri mîinile, mi le-am plimbat încet spre gîtu-i dezvelit; l-am simțit cum palpită. Gestul putea fi de mîngîiere, iar expresia ochilor ei arăta că Harey nu-l înțelegea altfel. M-am convins că la atingere trupul îi este într-adevăr un trup omenesc, obișnuit și cald, și că sub piele și mușchi se ascund oase și ligamente. Uitîndu-mă în ochii ei calmi, m-a cutremurat îngrozitoarea dorință de a-mi strînge cu putere degetele.

Aproape mi se chirciseră, cînd, deodată, mi-am adus aminte de mîinile însîngerate ale lui Snaut și mi-am desfăcut strînsoarea.

— Ce straniu mă privești..., mi-a spus senină.

Inima îmi bătea atît de tare încît eram incapabil să răspund. Am închis o clipă ochii.

Fulgerător întregul plan de acțiune mi s-a dezvăluit de la început și pînă la sfîrșit, cu toate amănuntele. M-am sculat precipitat din fotoliu.

— Trebuie să plec, Harey, am spus. Dar, dacă ții neapărat, vino cu mine.

— Bine.

S-a sculat brusc în picioare.

— De ce ești desculță? am întrebat-o, apropiindu-mă de dulap și alegînd între scafandrele colorate două — pentru mine și pentru ea.

— Nu știu..., mi-a răspuns nesigur. Pesemne mi s-or fi rătăcit pe undeva pantofii...

N-am dat răspunsului nici o atenție.

— N-ai să ți-l poți pune peste rochie. Trebuie să ți-o scoți.

— Scafandrul...? Pentru ce? a întrebat apucîndu-se totuși să se dezbrace; n-a izbutit însă, căci a survenit ceva bizar: rochia nu putea fi scoasă. Nasturii roșii de la mijloc erau doar decorativi; lipsea orice fel de accesoriu de deschidere, fermoar, copci ori altceva. Harey a zîmbit confuz. Cu aerul că fac cel mai obișnuit lucru din lume, am luat de pe jos un instrument ca un scalpel și am despicat pînza acolo unde începea decolteul spatelui.

În sfîrșit, Harey și-a putut trage rochia peste cap. Scafandrul îi venea puțin cam larg.

— Zburăm?... și tu? m-a întrebat în timp ce, gata îmbrăcați, părăseam camera. Am dat doar din cap. Îmi era o frică teribilă că-l vom întîlni pe Snaut, dar coridorul ce ducea la aeroport era pustiu, iar ușa cabinei de radio, pe lîngă care trebuia să trecem, era închisă.

În stație domnea aceeași liniște funebră. Harey nu mă scăpa din ochi. Cu ajutorul unui cărucior electric, am scos dintr-o boxă o rachetă și am adus-o pe pista liberă, unde i-am verificat pe rînd microreactorul, comenzile și duzele, apoi am transportat-o pînă la discul de lansare, așezat sub pîlnia centrală a cupolei; după ce am tras de o parte un conteiner gol, am instalat pe disc racheta.

Era o micronavă destinată menținerii legăturii între stație și sateloid, servea la căratul mărfurilor, pe oameni nu-i transporta decît în cazuri excepționale, fiindcă nu putea fi deschisă din interior. Tocmai acest amănunt îmi convenea și constituia o parte a planului meu. Firește că nu intenționam să lansez racheta, dar făceam toate de parcă aș fi pregătit-o pentru un adevărat start:

Harey, care mă întovărășise adesea în călătorii cosmice avea oarecare cunoștințe în treburile astea. Am mai verificat o dată starea instalației de aer condiționat și de oxigen, am pus-o în funcțiune, am conectat circuitul principal, iar cînd am văzut aprinzîndu-se lămpile de control am ieșit din spațiul îngust al capsulei și i-am făcut semn lui Harey, care stătea la marginea scării :

— Intră !

— Dar tu ?

— Voi intra în urma ta. Trebuie să închid după noi trapa.

Speram să nu-și dea prea curînd seama de vicleșugul meu. După ce a coborît pe scărița îngustă înăuntrul cabinei, mi-am băgat rapid capul în deschizătură și am întrebat-o pe Harey dacă se poate aranja comod ; am auzit un „da" surd, m-am retras și am închis vijelios trapa. Cu ambele mîini am fixat iute zăvoarele de siguranță, iar cu o cheie pe care o pusesem la îndemînă am început să înșurubez cele cinci piulițe ce aderau etanș în adînciturile chiurasei.

Trabucul ascuțit al rachetei părea că trebuie să-și ia zborul peste o clipă. Știam că întemnițatei nu i se putea întîmpla nici un rău. În micronavă avea suficient oxigen, ba chiar și alimente. De altfel nu intenționam s-o țin acolo la nesfîrșit. Doream însă cu orice preț să obțin un răgaz de cel puțin cîteva ore ca să-mi pun la punct planurile legate de viitorul mai îndepărtat și să iau contact cu Snaut, de data aceasta în condițiile unor drepturi egale.

În timp ce înșurubam penultima piuliță, am simțit că piedestalul metalic de care se sprijineau cele trei picioare ale rachetei începe să trepideze ușor. M-am gîndit însă că, din pricina zorului cu care lucram, eu însumi făcusem placa de oțel să intre în rezonanță.

Cînd m-am îndepărtat însă la o distanță de cîțiva pași, am văzut ceva ce n-aș mai dori să văd niciodată. Întreaga rachetă trepida, scuturată de loviturile date dinăuntru; dar ce fel de lovituri ! Era ca și cum în navă s-ar fi aflat nu o fată firavă, ci un automat de oțel. Fără îndoială că nici chiar el n-ar fi putut face o masă de opt tone să se zguduie atît de convulsiv !

Pe suprafața lucie a rachetei, luminile reflectate ale aeroportului jucau, schimbîndu-și culorile. De altfel nu se auzeau nici un fel de izbituri. În interiorul navei domnea o tăcerea absolută, doar stîlpii rampei ce susțineau racheta își pierduseră precizia conturului, vibrînd ca niște corzi. Frecvența acestor vibrații era atît de mare încît mi s-a făcut teamă că metalul chiurasei va ceda. Cu mîinile tremurînde am reușit totuși să string pînă la capăt ultima piuliță, am aruncat cît colo cheia și am sărit de pe scară. Fără să mă întorc m-am retras încet ; am văzut cum amortizoarele, calculate numai pentru o solicitare continuă, începuseră să zvîcnească în locașurile lor. Mi se părea că învelișul chiurasei își pierde luciul uniform. Am sărit ca un nebun la pupitrul de telecomandă, am tras cu ambele mîini pîrghia de amorsare a reactorului și a comunicațiilor. Din difuzorul legat de interiorul rachetei s-a dezlănțuit atunci un schelălăit sfredelitor, ca... șuierul sirenei ; deși n-avea nimic dintr-o voce omenească, totuși am recunoscut în el scîncetul mereu repetat : „Kris ! Kris !! Kris ! ! !"

De altfel, totul se auzea confuz. Sîngele mi se prelingea de pe degetele zdrelite, atît de nebunește pusesem în funcțiune racheta. O strălucire albăstruie s-a proiectat pe pereți ; de pe platforma de lansare, de sub duze, a țîșnit un nor de praf, s-a preschimbat curînd într-un stîlp de scîntei otrăvitoare și toate ecourile au fost acoperite de un uruit înalt, prelung. Racheta se înălța deasupra a trei flăcări care s-au contopit numaidecît într-o singură coloană de foc, vibrînd în urma ei straturi de dogoare, apoi a ieșit prin deschiderea cupolei. Jaluzelele au coborît imediat, iar compresoarele puse automat în funcțiune au început să aducă aer proaspăt în hala invadată de un fum caustic. Nu-mi dădeam prea bine seama ce se întîmplase. Sprijinit cu mîinile de pupitru, cu fața arsă, cu părul răsucit și pîrlit de șocul termic, respiram spasmodic aerul duhnind a gaze incandescente și a ozon. Deși în clipa startului îmi închisesem reflex ochii, totuși vîlvoarea izbucnită am simțit-o prin pleoape. Cîtăva vreme am văzut doar cercuri negre, roșii și aurii. Treptat, fumul, praful și ceața s-au împrăștiat, fiind absorbite de conductele de ventilație, ce gemeau continuu. Primul lucru pe care am izbutit să-l zăresc a fost ecranul radarului ce licărea verzui. Manevrînd reflectorul direcțional, am încercat să găsesc micronava. Cînd am prins-o, în sfîrșit, se și afla în afara atmosferei. În viața mea nu mai lansasem o rachetă atît de nebunește, fără să știu ce accelerație trebuia să imprim și nici încotro s-o îndrept. M-am gîndit că lucrul cel mai simplu ar fi s-o plasez pe o orbită circulară în jurul lui Solaris, la o înălțime de circa 1 000 km ; atunci aș fi putut deconecta motoarele, deoarece cîtă vreme funcționau nu eram sigur că nu va surveni vreo catastrofă cu urmări incalculabile. Examinînd tabelele, m-am convins că orbita de 1 000 km era staționară ; la drept vorbind, aceasta nu reprezenta nici o garanție, dar era singura ieșire pe care o întrevedeam.

Nu mai aveam curajul să deschid difuzorul deconectat imediat după start. Aș fi făcut orice ca să nu mai aud din nou acel urlet îngrozitor în care nu se mai distingea nimic omenesc. Îmi puteam spune acum că aparențele s-au descoperit rînd pe rînd, iar dincolo de aparentul chip al lui Harey începea să i se străvadă cel adevărat, în prezența căruia alternativa nebuniei devenea într-adevăr o eliberare.

Era unu noaptea cînd am părăsit aeroportul.

„MICUL APOCRIF"

Pielea de pe față și de pe mîini îmi era arsă. Mi-am adus aminte că pe cînd căutam narcoticul pentru Harey (acum aș rîde de naivitatea mea, dacă aș fi în stare), remarcasem în farmacie și un borcan cu unguent pentru arsuri. M-am îndreptat deci spre cabina mea. Am deschis ușa și, în lumina roșie a apusului, am văzut că în fotoliul în care stătea înainte Harey se afla cineva. M-a paralizat spaima. Apoi, cuprins de panică, m-am tras înapoi, ca să fug. Toate acestea n-au durat însă decît o fracțiune de secundă. Insul din fotoliu și-a ridicat fruntea ; era Snaut. Stînd picior

peste picior, întors cu spatele spre mine (purta aceiaşi pantaloni de pînză, arşi de reactivi), răsfoia nişte hîrtii. Un morman de texte era aşezat alături, pe măsuţă. Observîndu-mă, ciberneticianul le-a dat cu un gest deoparte şi m-a scrutat o clipă încruntat, deasupra ochelarilor lăsaţi pe vîrful nasului.

Fără să rostesc vreun cuvînt, m-am apropiat de chiuvetă, am scos din mica farmacie unguentul vîscos şi am început să-l întind pe locurile cele mai arse de pe frunte şi obraji. Din fericire nu mă tumefiasem prea rău. Datorită faptului că-mi strînsesem tare pleoapele, ochii n-avuseseră de suferit. Cîteva băşici mai mari, pe tîmple şi pe obraz, le-am înţepat cu un ac steril şi am stors din ele serul. Apoi mi-am lipit pe faţă două bucăţi de tifon umezit. Snaut nu mă pierdea din ochi, dar eu mă făceam că nu văd. După ce am terminat toate aceste operaţii (faţa mă ustura din ce în ce mai tare), m-am aşezat în celălalt fotoliu. Mai înainte însă a trebuit să iau de pe el rochia lăsată de Harey. Era o rochie cu totul obişnuită dacă nu punem la socoteală că-i lipseau accesoriile de deschidere.

Cu mîinile aşezate pe genunchiu-i ascuţit, Snaut îmi urmărea cu priviri critice toate mişcările.

— Ei, îi tragem o şuetă? mi-a propus, în timp ce mă aşezam. Nu i-am răspuns. Apoi, văzîndu-mă că apăs fîşia de pansament care părea să-mi alunece de pe obraz, m-a întrebat: Ai avut oaspeţi, he?

— Da, am replicat sec. N-aveam nici un chef să-i cînt în strună.

— Deci ne-am descotorosit... Hm, hm, prea ne-am aruncat cu avînt în aventura asta.

Şi-a frecat cu degetul pielea care i se cojea pe frunte, de se vedeau petele trandafirii ale noii epiderme; le-am privit consternat. De ce nu-mi dăduse pînă atunci de gîndit pielea bronzată a lui Snaut şi a lui Sartorius? Îmi spusesem mereu că e din cauza soarelui: dar nimeni nu se bronzează pe Solaris...

— Mi se pare însă că ai început-o cam modest... continua să-ndruge fără să remarce revelaţia care mă străfulgerase. Narcotice, otrăvuri şi mai cîte altele — ha?

— Ce tot vrei? Putem discuta în condiţii de egalitate. Dacă însă ţii să faci pe bufonul, e preferabil s-o iei din loc.

— Mai ajungi uneori bufon şi fără voie, a spus. Şi-a ridicat spre mine ochii mijiţi. Nu vrei să mă convingi că n-ai folosit nici ştreangul şi nici cuţitul? Sau nu cumva ai aruncat cu călimara, cum a făcut-o Luther!... Nu? s-a strîmbat. Ei, atunci eşti într-adevăr un om curajos! Chiar lavaboul e întreg..., văd că n-ai încercat să spargi nimănui capul..., mobilierul nu-i distrus... numai că aşa, pe nepusă masă, ai ambalat-o, i-ai dat startul şi gata?! S-a uitat la ceas. Vom avea, prin urmare, la dispoziţie vreo două sau poate chiar trei ore, a încheiat. M-a măsurat, hlizindu-se într-un fel antipatic, cînd, deodată, a adăugat: Prin urmare spui că sînt un porc?

— Un porc şi jumătate! am confirmat din toată inima.

— Da? Dar m-ai fi crezut dacă ţi-aş fi spus? Ai fi crezut măcar un cuvinţel? Tăceam. Gibarian a fost primul căruia i s-a întîmplat, a continuat Snaut cu acelaşi zîmbet forţat. S-a închis în cabina lui şi discuta doar prin uşă, iar noi, îţi închipui ce diag-

nostic i-am pus?! (Știam, dar preferam să tac.) E limpede. Am socotit că și-a pierdut mințile. Ne-a spus cîte ceva prin ușă, dar nu totul. Poate chiar îți dai seama de ce a tăinuit cine era la el? Ei, dar acum ai simțit-o pe pielea ta; **suum quique** *. Dar el era un adevărat cercetător. Ne-a cerut să-i dăm o șansă.

— Ce șansă?

— Cum să spun... cred că încerca să clasifice într-un fel toată tărășenia asta, s-o pună într-o anumită ordine, s-o rezolve. Lucra nopțile. Știi ce făcea? Desigur că știi!

— Calculele din sertarul cabinei de radio... am spus. El le-a făcut?

— Da. Pe atunci încă nu știam nimic.

— Și cît de mult a durat asta?

— Vizita? Poate o săptămînă. Discuții purtate prin ușă... Dar ce se întîmpla acolo? Presupuneam că are halucinații din pricina unei agitații psihomotorii. Îi dădeam scopolamină.

— Cum asta... lui!?

— Da. O lua, dar nu pentru el, experimenta. Așa stăteau lucrurile.

— Iar voi...?

— Noi? A treia zi am hotărît să pătrundem la el, să forțăm ușa dacă nu ne va deschide. Voiam să-l tratăm... din devotament.

— Ah... de aceea! am izbucnit.

— Da.

— Dar acolo... în dulap...

— Da, dragă băiete. Nu știa că între timp am fost și noi vizitați și că din acest motiv nu ne mai puteam ocupa de el. Acum însă... toate astea s-au prefăcut în... rutină.

Vorbise cu glasul scăzut, iar ultimul cuvînt mai mult l-am ghicit.

— Stai... nu-nțeleg, am spus. Prin urmare, cum? doar ați auzit totul. Singur ai mărturisit că ați tras cu urechea. Trebuia deci să fi auzit două voci.

— Nu. Doar vocea lui. Iar cînd auzeam vreo șoaptă neinteligibilă, atunci îți dai seama probabil... i-o atribuiam tot lui.

— Numai lui...? Dar... de ce?

— Nu știu. Am ce-i drept o anumită teorie în această chestiune. Dar socotesc că nu merită să mă grăbesc cu ea, cu atît mai mult cu cît explicarea unor aspecte particulare tot nu ajută la nimic. Da. Tu însă pare-se că ai văzut ceva încă de ieri, altfel ne-ai fi considerat drept nebuni.

— Credeam că eu însumi am înnebunit.

— A, da? Și n-ai văzut pe nimeni?

— Am văzut.

— Pe cine?!

Grimasa lui nu mai era zîmbet. L-am privit îndelung, pînă să-i fi răspuns:

— Pe aia... pe negresă...

N-a zis nimic, dar trupul său chircit și aplecat înainte s-a destins puțin.

---

* **Fiecăruia ce e al său (în l. lat.)**

— Puteai totuși să mă fi prevenit, am adăugat pe un ton mai puțin convins.

— Te-am prevenit doar!

— Dar în ce fel!

— În singurul posibil. Înțelege, nu știam cine are să apară. Asta n-o știe nimeni, n-o poți ști...

— Ascultă, Snaut... cîteva întrebări. De cîtă vreme... ai aflat toate astea? Oare ea... ce se va întîmpla pînă la urmă cu ea?

— Vrei să știi dacă se va întoarce?

— Da.

— Se va întoarce și nu se va întoarce.

— Ce înseamnă asta?

— Se va întoarce la fel ca la început... ca la prima ei vizită. Pur și simplu nu va ști nimic sau, pentru a fi exact, se va comporta ca și cum tot ce-ai făcut ca să scapi de ea nici n-a existat vreodată. Dacă situația n-o va obliga, nu va fi agresivă.

— Ce situație?

— Depinde de împrejurări.

— Snaut!

— Ce dorești?

— Nu putem să ne permitem luxul tainelor!

— Nu-i un lux, m-a întrerupt sec. Kelvin, am impresia că tu tot nu pricepi sau... așteaptă! Ochii începuseră să-i lucească. Oare poți spune cine a fost aici?!

Mi-am înghițit cu greu saliva. Mi-am plecat fruntea. Nu voiam să-l privesc. Aș fi dorit să fi fost altcineva, dar nu Snaut. N-aveam însă de ales. Fîșia de bandaj s-a dezlipit și mi-a căzut pe mînă. Am tresărit la atingerea umedă.

— Femeia, care... s-a sinucis. Și-a făcut... și-a injectat...

Aștepta.

— S-a sinucis?... a întrebat văzînd că tac.

— Da.

— Asta-i totul? Tăceam. Nu poate fi totul...

Am ridicat repede capul. Nu mă privea.

— De unde știi?

Nu mi-a răspuns.

— Bine, am zis. Mi-am umezit buzele cu vîrful limbii: Ne-am certat. De fapt, nu... Eu eram acela care i-am spus... știi, cîte nu mai spune la supărare omul! Am strîns tot ce aveam și-am plecat. Mi-a dat de înțeles, nu mi-a spus-o fățiș, dar cînd conviețuiești cu cineva ani de zile, nu mai este necesar... Eram sigur că vorbește doar așa, că i-ar fi fost teamă s-o facă și de altfel... i-am și spus-o. A doua zi mi-am adus aminte că am uitat în sertar acele... fiole. Știa despre ele. Le adusesem din laborator. Îmi fuseseră necesare. Atunci îi explicasem în ce constă acțiunea lor. M-am speriat și am vrut să mă duc să le iau. Dar m-am gîndit apoi că în felul acesta ar putea să creadă că i-am luat cuvintele în serios și am lăsat totul baltă. Dar a treia zi m-am dus, totuși, n-aveam liniște. Cînd am sosit, nu mai trăia.

— Ah, tu copil nevinovat...

Am tresărit. Dar cînd l-am privit mi-am dat seama că nu-și bate joc. Pentru prima oară îl vedeam astfel. Fața îi devenise

pămîntie, o oboseală de nedescris i se citea pe cutele adînci de pe obraji. Arăta ca un om bolnav.

— De ce spui asta? l-am întrebat, pierzîndu-mi cumpătul.

— Pentru că întîmplarea este tragică. Nu, nu, a adăugat repede, văzînd că mă impresionase. Continui să nu-nţelegi! Evident, poţi retrăi totul cît se poate de intens, poţi chiar să te consideri un criminal, dar... încă nu-i lucrul cel mai rău.

— Ce tot îndrugi! i-am replicat batjocoritor.

— Mă bucur că nu mă crezi. Sincer mă bucur. Ceea ce s-a-ntîmplat poate fi îngrozitor, dar cel mai groaznic e ce... nu s-a-ntîmplat... niciodată.

— Nu pricep... am bîiguit.

Într-adevăr nu pricepeam nimic. A dat din cap.

— Omul normal... a continuat, cine-i normal? Cel ce n-a făptuit niciodată ceva respingător? Dar nici nu s-a gîndit vreodată la aşa ceva? Dar chiar dacă nu s-a gîndit conştient, poate ceva dintr-însul a gîndit-o sau a apărut spontan, cu zece ori cu treizeci de ani în urmă. Poate s-a şi apărat de acel gînd şi apoi a uitat şi nu se mai temea de el, ştiind că nu va trece niciodată la înfăptuirea lui. Da, iar acum imaginează-ţi că fără de veste, în plină zi, printre alţi oameni, întîlneşte acel GÎND — întrupat, înlănţuit de sine, indestructibil. Ce are atunci de făcut? Ce se întîmplă atunci? Tăceam. Staţia..., a şoptit Snaut. Ai atunci de-a face cu staţia Solaris.

— Dar... ce pot fi, în definitiv, toate astea? am întrebat eu şovăitor. Doar nici tu nu eşti criminal şi nici Sartorius...

— Tu însă, Kelvin, eşti psiholog! m-a întrerupt nerăbdător. Cine n-a avut cîndva un astfel de vis? Halucinaţii? Gîndeşte-te la fetişistul îndrăgostit, să zicem de o zdreanţă murdară, şi care, ba ameninţînd, ba implorînd, îşi pune pielea la bătaie ca să dobîndească acea netrebnică otreapă adorată. E distractiv, nu? Că în acelaşi timp este scîrbit şi înnebunit de obiectul pasiunii lui, fiind gata pentru el să-şi primejduiască însăşi viaţa şi egalînd în iubire chiar sentimentele lui Romeo faţă de Julieta... Astfel de lucruri se-ntîmplă. Dar înţelegi, probabil, că trebuie să existe şi situaţii pe care nimeni n-a îndrăznit să le înfăptuiască în afara gîndirii sale, situaţii ivite în anumite clipe de decădere, de nebunie sau de halucinaţie, numeşte-le cum vrei. După aceea cuvîntul devine trup. Asta este totul.

— Asta este... totul, am repetat fără noimă cu un glas dogit. Capu-mi vuia. Dar... dar staţia? Ce are aici de-a face staţia?

— Probabil că te prefaci, a murmurat Snaut. Mă privea iscoditor. Doar de Solaris vorbesc mereu, numai de Solaris şi de nimic altceva. Nu-i vina mea, dacă toate astea se deosebesc atît de flagrant de aşteptările tale. De altfel, ai trăit destule ca să mă asculţi pînă la capăt. Pornim în Cosmos pregătiţi pentru orice, adică pentru singurătate, pentru luptă, pentru chinuri şi pentru moarte. Deşi din modestie n-o spunem cu glas tare, totuşi ne gîndim adesea că sîntem măreţi. Şi încă nu-i totul, fiindcă spiritul nostru de sacrificiu se dovedeşte a fi o poză. Ceea ce ne mînă nu este cîtuşi de puţin să cucerim Cosmosul, ci doar să extindem la limitele acestuia Pămîntul. Unele planete sînt îngheţate ca polii, altele pustii ca Sahara sau tropicale ca jungla braziliană. Sîntem

umanitari și nobili, nu vrem să subjugăm alte rase, vrem doar să le transmitem valorile noastre și să le preluăm în schimb moștenirea. Ne considerăm cavalerii Sfîntului Contact. Este o a doua minciună. Nu căutăm pe nimeni în afara oamenilor. N-avem nevoie de alte lumi. Avem nevoie de oglinzi în care să ne răsfrîngem. Nu știm ce am putea face cu alte lumi. Ne este îndeajuns aceasta în care trăim, dar fiindcă începem să ne sufocăm în ea, vrem să descoperim în alte părți propria noastră imagine idealizată; întruchipările ei le căutăm uneori în civilizații mai evoluate decît a noastră, alteori le regăsim în viziunea trecutului nostru primitiv. Pe de altă parte însă, există ceva ce nu acceptăm, împotriva căruia luptăm; doar nu reprezentăm chintesența virtuții terestre, monumentul eroismului uman! Am venit aici așa cum sîntem în realitate, iar cînd ne dăm arama pe față, cînd ni se dezvăluie latura pe care o tăinuim, atunci nu mai vrem să fim de acord!

— Ce-nseamnă deci cele întîmplate? l-am întrebat, ascultîndu-l cu răbdare.

— Ceea ce singuri doream: contactul cu o altă civilizație. Am realizat acest contact, și iată că monstruoasa noastră urîțenie, bufoneria, ridicolul sînt mărite ca sub microscop!!

În glasul său tremura iritarea.

— Crezi, așadar, că-i... oceanul? Că el e? Dar de ce? Să facem abstracție de procedeul la care a recurs, dar, pentru Dumnezeu, în ce scop?! Oare gîndești serios cînd spui că vrea să se joace cu noi? Sau să ne pedepsească? Ar însemna să ne întoarcem la o demonologie primitivă! O planetă stăpînită de-un uriaș diavol, care ca să-și satisfacă gustul de umor satanic oferă membrilor unei expediții științifice niște spectre. Sînt convins că tu însuți nu crezi într-o asemenea inepție!

— Acest diavol nu-i chiar atît de inept, a șuierat Snaut printre dinți. L-am privit surprins. Mi-a trecut prin cap că în definitiv era posibil să fie psihic prăbușit, indiferent de faptul că evenimentele petrecute în stație nu erau pricinuite de nebunie. Psihoză reactivă? mi-a mai trecut prin minte, cînd l-am văzut cum începe să rîdă înăbușit. Ei, îmi pui diagnosticul? mi-a ghicit el gîndul. Mai așteaptă puțin. În fond tot ce-ai pățit pînă acum s-a manifestat doar într-o formă extrem de ușoară, așa încît habar n-ai de ce se va-ntîmpla mai departe.

— Aha, diavolul s-a milostivit de mine, am spus. Discuția începe să mă plictisească.

— La urma urmei ce dorești? Să spun ce planuri pregătesc împotriva noastră miliardele de tone de plasmă în continuă metamorfoză? Poate nici un plan.

— Cum nici unul? l-am întrebat uimit. Snaut continua să zîmbească.

— Ar fi trebuit să știi că știința se ocupă doar de modul în care se desfășoară ceva și nu de ce anume se întîmplă așa. Cum a fost? Totul a început la opt sau zece zile de la acel experiment cu raze Roentgen. Poate că oceanul a răspuns la radiații cu altă radiație, poate ne-a sondat creierii și a descoperit în ei anumite ascunzișuri psihice.

(CONTINUARE ÎN NUMĂRUL VIITOR)

În românește de ADRIAN ROGOZ și TEOFIL ROLL

GHENNADI GOR

O ÎNTÎMPLARE NEMAIPOMENITĂ

1

— Cine ești tu ? l-am întrebat.

Mi-a răspuns cu o ușoară tristețe în glas :

— Parcă eu știu cine sînt ? Îți semăn prea mult ca să insist asupra semnificației de sine stătătoare a „eu"-ului meu. Încă nu știu cine sînt. Dar sper că în curînd voi afla. Dar tu cine ești ?

— Jack Peters. Creatorul tău.

— Dumnezeu ?

— De unde știi tu de Dumnezeu ? Dumnezeu nu există. În afară de asta, ce, eu semăn cu Dumnezeu ?

— Atunci cine ești ? a stăruit el.

— Creatorul tău.

— Tata ?

În vocea lui am deslușit o nuanță de îndoială.

— Propriu-zis, nu. La figurat, da. Tu nu te-ai născut. Tu ai fost creat, așa cum se creează...

Nu m-au ținut puterile să închei fraza. Pentru că voiam să-i spun : „Tu ai fost creat așa cum se creează lucrurile". Mi s-a făcut milă de el. Era așa de sensibil, avea atîta amor propriu !

— Tată ! mi-a zis cu duioșie în glas. Tată ! a repetat cuvîntul acesta, care suna atît de ciudat rostit de gura lui. Tată...

Prin însăși intonația, prin modulația vocii a pus în cuvîntul acesta un sentiment atît de sincer și de adînc, încît m-am simțit derutat.

— Gîndește-te, cum aș putea să-ți fiu tată ? am zis. Tu arăți a fi de aceeași vîrstă cu mine.

— Îmi ești frate ? a întrebat.

— Nu.

— Atunci cine ești ?

Am lăsat întrebarea fără răspuns. Doar nu puteam să-i spun că sînt proiectantul, inventatorul lui.

— Un prieten ? m-a întrebat.

— Cîndva poate vom deveni prieteni, i-am spus.

Dar era oare lucrul acesta cu putință ? Continuam să-l privesc ca pe un obiect, e drept, înzestrat cu rațiune, dar totuși un obiect.

— Nu-i de ajuns pentru azi? Cred că ai obosit, nu? Odihnește-te. Acomodează-te. Mîine am să vin la tine.

Nu voia să plec. Singurătatea îl apăsa.

— Tată! m-a chemat. Tată...

2

Îl învățam să vadă lumea. Doream să-l fac s-o vadă cu o agerime și o prospețime mai mari decît ale oamenilor cam obosiți de toate cîte îi înconjură din copilărie.

El n-a avut nici copilărie, nici tinerețe. El a devenit dintr-o dată matur.

Am pus pe masă un măr.

— Ce obiect e acesta? l-am întrebat.

Mi-a răspuns așa cum ar fi răspuns Cézanne, Repin sau marii pictori flamanzi dacă ar fi putut pune în cuvinte toată forța și înțelepciunea viziunii lor artistice. Îmi împărtășea ceea ce descoperea ochiul său, afundîndu-se în miezul mărului, în rotunjimile lui moi, în prospețimea și aroma lui.

Învățîndu-l, învățam și eu.

— Tată... (îmi spunea totuși așa). Tată, nu găsești că natura e înțeleaptă și iscusită?

Nu-l corectam, nu-i spuneam că nu-i sînt tată. Îi explicam:

— Mărul a fost creat nu numai de natură, ci și de grădinar. Grădinarul a depus nu mai puține eforturi decît natura.

Mă asculta. Mă asculta cu oarecare plăcere. Pentru că el nu avea nici o contingență cu natura.

Îl învățam să asculte și învățam și eu. Șopotitul picăturilor de ploaie ce cad în iarbă. Zvîcnetul melodios al pîrîului ce sfarmă în pragul primăverii sloiurile de gheață într-un continuu clinchet. Glasul cucului mistuindu-se prelung la marginea orizontului. Fluieratul mierlei. Tunetul și geamătul pianului... El inhala lumea și absorbea totul din jur.

— Învățătorule, mă întreba, spune-mi ce e omul? De ce a apărut el pe Pămînt? De unde a venit și încotro merge?

— La aceste întrebări trebuie să răspunzi singur. Învață-te să gîndești...

Multe dintre întrebările lui mă puneau în încurcătură. Nu eram decît un inginer biolog, creator de obiecte gînditoare; or, el îmi punea niște întrebări la care ar fi putut să răspundă numai un filozof.

Îmi amintesc cum i-am adus celebrul roman al lui Alexandre Dumas „Cei trei mușchetari".

A început să citească de la coadă spre cap. M-am gîndit că face așa pentru că e prea distrat. Dar m-am înșelat.

— Citesc de la sfîrșit, a zis el, pentru că în sfîrșit caut începutul.

— Nu e mai simplu, l-am întrebat, să cauți începutul în prima filă a cărții?

Mi-a răspuns cu întîrziere:

— Dar ce-i aia începutul, învățătorule, și ce e sfîrșitul? Oare fiece lucru nu e nesfîrșit?

M-am fîstîcit și mai rău. Nu cumva glumește, nu cumva mă ia peste picior? Era întotdeauna atît de logic, de sever și de precis în folosirea cuvintelor...

— Bine, am zis. Să lăsăm tema asta pentru mai tîrziu. Rațiunea ta nu-i încă suficient formată ca să putem purta discuții pe o temă atît de abstractă. Cum ai dormit?

— Ca întotdeauna, bine.

— Ce ai visat?

— Am visat trecutul.

— Tu n-ai trecut, dragul meu. Nu ți-am ascuns-o niciodată. Tu ai apărut în ziua și la ora stabilită în graficul de lucru al laboratorului meu.

— Ba nu, eu am trecut, a stăruit el. Îl visez.

— Și ce visezi? l-am întrebat. Fii bun și spune-mi și mie.

— Visez, a zis el cu ochii pironiți visător în depărtare, rîul pe malul căruia mi-am petrecut copilăria. Văd o cărare ce se pierde în pădure. Frățiorii și surioarele mele se joacă cu mine de-a v-ați ascunselea. Îmi amintesc cum m-au legat la ochi cu o batistă. Deodată lumea a dispărut. Din beznă răzbat glasuri vesele... Eu mă roteam pe loc, cu mîinile întinse înainte, ca să prind pe careva. Pe urmă mi-am smuls batista de la ochi. Soarele m-a orbit. Mi s-a înfățișat o lume minunată. Un munte. Un rîuleț de pădure, cu apa limpede și albastră. Glasuri de păsări... Toate acestea au fost, nu-i așa? De ce taci? Nu-mi lua asta!

3

Acum era surescitat.

— Tată, m-a întrebat, la tine trecutul revine des?

— Trecutul nu poate să revină... Timpul e ireversibil.

— Nu m-ai înțeles, învățătorule. Vorbesc de aducerile-aminte. Ieri, toată seara m-au încercat amintirile. În tinerețe, cînd eram student, am întîlnit o fată. O chema Mary... Mary Austin. Ce voce minunată avea! Cînta... Ne întîlneam într-un parc mare. Uneori întîrzia. Îți amintești, învățătorule, cum mai bătea în clipele acelea inima? Apărea deodată, ca din neființă, totdeauna din partea de unde n-o așteptam să vină. Dar o dată n-a mai venit. Stăteam și o așteptam. Inima îmi bătea cu putere. Așteptam ca spațiul să se desfacă și s-o elibereze din strînsoarea lui. Dar ea n-a venit. Abia la sfîrșitul zilei am aflat că era la spital. După o lună a murit. Nici pînă acum nu pot înțelege cuvîntul acesta „moarte"... De ce te uiți așa la mine? Nu crezi că a fost așa? Dar a fost. A fost! Înțelegi! Nu-mi lua asta!...

4

El nu știa ceea ce știau oamenii din laboratorul meu, pe care îi obligasem să păstreze tăcerea cea mai desăvîrșită. Nu știa că nu era al meu. Experiența costase o groază de bani. Banii i-a investit firma Mallory. Azi, la ora patru, așteptam o comisie specială,

alcătuită din ingineri, ciberneticieni şi fiziologi, pentru recepţia comenzii nr. 032, cum era el consemnat în documentele puse la păstrare într-un safeu special al băncii ce finanţa grupul nostru experimental.

Comisia a întîrziat numai cu zece minute. A venit şi Mallory-senior, şeful firmei.

Specialiştii au intrat într-un moment cînd „comanda nr. 032" şedea cu o carte în mînă şi citea versuri. Citea versurile tare, cu vocea lui melodioasă, înaripată, nesfîrşit de sinceră. La vederea lui Mallory şi-a întrerupt lectura şi a întrebat :

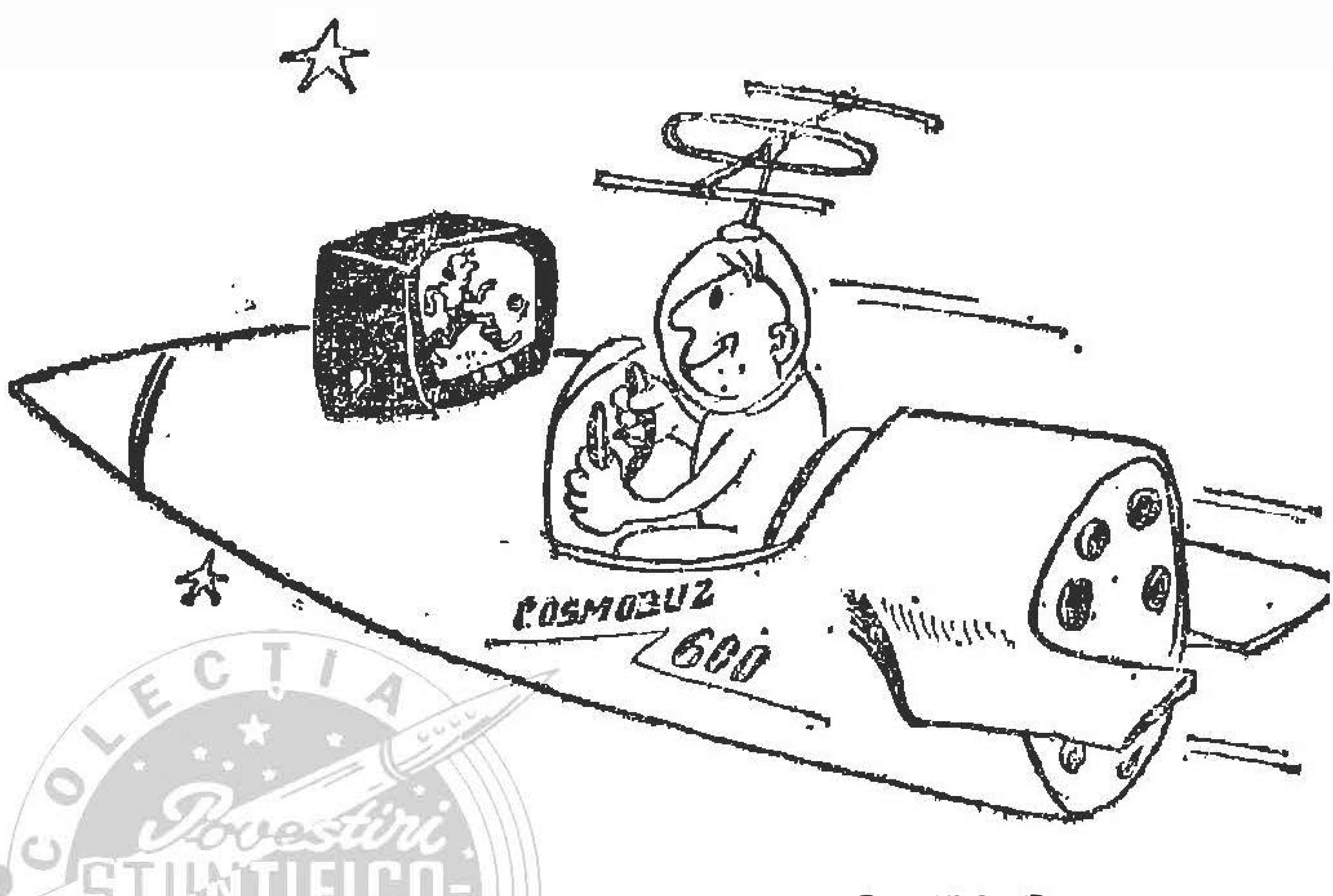
— Cine e dînsul, tată ? Şi-a dat, cred, seama de ce nu i-am răspuns. Tată ! a strigat. Nu mă da ! Nu mă da, tată ! Nu putea să înţeleagă de ce îmi era imposibil să nu-l dau. Tată ! striga.

Îi aud şi acum vocea. Vocea aceasta stă înfiptă în conştiinţa mea, anihilînd toate eforturile de a găsi o justificare.

În româneşte de IGOR BLOCK

Precizăm că şi povestirea lui Ghennadi Gor „Marele actor Jones", apărută în nr. 309 al Colecţiei, a fost tradusă de Igor Block.

UMOR

TELESPECTATORUL COSMIC

desen de GAVRILIU PETRU

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri Științifico-Fantastice

cpsf.info

prelucrare & editor Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

NOIEMBRIE 1967

PREȚUL 1 LEU | 41007